

братства стали дієвим інструментом по збереженню національної ідентично-культурного здобутку. Складаючись із пересічних міщан та маючи неформальну структуру вони змогли самостійно зорганізуватись та ефективно протистояти національно-культурному та релігійному ворожому оточенню.

Такий приклад прояву самоорганізації громадянського суспільства нас переконує у історичних коріннях сучасних процесів. Сьогодні як й багато століть тому пересічні громадяни взяли на себе відповідальність за збереження основних засад існування української державності. Отже дослідження історичних фактів функціонування вітчизняного громадянського суспільства є актуальним завданням для сучасних дослідників та громадськості.

Маркіна Лідія Леонідівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Сфера освіти найбільшою мірою впливає на рівень розвитку людини, її вихованість, здатність до саморозвитку. В умовах становлення в Україні громадянського суспільства освіта стає найважливішим чинником формування свідомого громадянина.

Важливо відчувати себе громадянином країни не лише за формально-юридичним статусом, а й за станом морально-психологічним, пам'ятаючи при цьому, що громадянство надається, а громадянськість виховується.

Громадянське виховання покликане формувати громадянськість як інтегровану якість особистості, що дає людині можливість відчувати себе морально, соціально, політично і юридично дієздатною та захищеною.

Проблема громадянського виховання майбутніх юристів розглядається у зв'язку з такими поняттями, як права та обов'язки, демократія, свобода, рівність, мир, формування соціальної відповідальності, громадянське самовизначення.

Громадянське самовизначення майбутнього юриста пов'язане з формуванням громадянської позиції, яка виявляється у готовності виконувати громадянські обов'язки перед державою, суспільством. О.В. Киричук обґрунтовує такі індикатори громадянського самовизначення

особистості: базові цінності, типи самовизначення особистості, характер смислоутворюючих мотивів, духовні цінності та життєві настанови людини [1, с.11].

Саме студентський вік є періодом громадянського становлення людини, її громадянського самовизначення, активного включення в громадське життя, розвитку духовних якостей особистості, формування громадянської позиції. Молода людина підноситься до позиції громадянина тоді, коли усвідомлює потреби суспільного прогресу як свої власні. Тільки тоді юрист має громадянську позицію, коли спроможній поєднати свої особистісні інтереси з суспільними, загальними. Важливо, щоб майбутні юристи усвідомлювали соціальну значущість громадянської активності, участі у справах суспільства.

Громадянське виховання майбутніх юристів слід розглядати як невід'ємний компонент цілісної системи національного виховання. У Національній Доктрині розвитку освіти України підкреслюється, що національне виховання є органічною складовою освіти. «Його мета – виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді потреби та уміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури. Головними складовими національного виховання є громадянське і патріотичне виховання» [2].

Громадянськість – це духовно-моральна цінність, світоглядна і психологічна характеристика особистості, яку складають почуття національної гідності, любові до України й відповідальності за її долю. Для студентської молоді української держави поряд з навчально-професійної діяльністю дуже важливим є включення в громадянські цінності, залучення до громадських організацій, участь у практичних справах національно-культурного творення.

Зацікавленість у державних справах, патріотизм – обов'язкові ознаки справжнього громадянина. Патріотизм – (від. грецького – батьківщина) – соціальний і моральний принцип та почуття, яке висловлює любов та відданість громадян до своєї батьківщини. Патріотизм, як моральне почуття, висловлює прагнення людини зробити свою вітчизну більш міцною, могутньою, процвітаючою, піклуватися про неї, мати готовність до її захисту. Патріотизм є обов'язковою ознакою справжнього громадянина.

Громадянська сторона патріотизму породжена поняттям вітчизна. Поняття батьківщина та вітчизна мають різні відтінки. Батьківщина розглядається як етнокультурне поняття, а вітчизна як поняття вже державне, політичне, громадське.

Етнізація, вкорінення виховання в житті народу створює фундамент патріотичної свідомості. У людей можуть бути різні уявлення про вітчизну як державу, про її лад, устрій, але приналежність до своєї землі, до свого народу

повинна єднати їх. Знаходження гармонії обох сторін патріотизму становить центральну мету всього патріотичного виховання [3, с. 11].

Однією з базових засад утвердження громадянського суспільства і правової держави, реалізації демократичних свобод є висока правова культура громадян. Тому громадянське виховання тісно пов'язане з правовим вихованням. Правове виховання покликане забезпечити формування у молоді високої правової культури, яка передбачає глибокі правові знання і прагнення поглиблювати їх, свідоме ставлення до прав та обов'язків, повагу до законів і правил людського співжиття, готовність дотримуватися і сумлінно виконувати їх.

Отже, громадянське виховання в загальній системі національного виховання вирішує тільки йому властиві завдання у тісному взаємозв'язку з патріотичним та правовим вихованням. Розвиток громадянських якостей, громадської спрямованості життєтворчості майбутнього юриста можливий тільки на ґрунті цілісного підходу до організації виховного процесу.

Література

1. Киричук О.В. Індикатори і показники громадянського самовизначення особистості // Етнонаціональний розвиток в Україні на смак української етнічності в діаспорі: сутність, реалії конфліктології, проблеми та прогнози на порозі XXI століття / О.В. Киричук – Київ-Черновці, 1997.

2. Національна Доктрина розвитку освіти України // Освіта. – 2002. – 24 квітня-1 травня. – С.2-4.

3. Романенко М.І. Висока патріотична свідомість школярів – основа громадянського виховання // Громадянське виховання у формах і змісті виховної діяльності освітніх закладів: Метод. реком / М.І. Романенко – Дніпропетровськ: ЗАТ Видавництво «Поліграфіст», 2000 – С.10-13.

Матвейчук Людмила Олександрівна,
доктор наук з державного управління,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та готельно-
ресторанної справи Кам'янець-
Подільського національного
університету ім. Івана Огієнка

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сьогодні перед державою стоїть завдання створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади, органами місцевого самоврядування на засадах партнерства, забезпечення додаткових можливостей для реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина,